

her er et Stykke Jord, hvoraf Du skal lave en Frugthave, her er et Areal, som Du skal gøre mere værdifuldt ved at dyrke det op, saa gør man noget, der i og for sig ikke kan faa et gunstigt Resultat. Man er nødt til samtidig med, at man giver dem Jorden, at give dem Driftsmidler. Man maa give dem de Planter, som skulle vokse paa disse Arealer, eller give dem Penge til Indkøb af Redskaber, og man maa maaske ogsaa, saaledes som det blev omtalt af det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Vauridsen), paa sine Steder give dem Midler til at rejse Huse i Nærheden af disse Lodder, saa at det hele kan blive mere bekvemt for dem. Men til alle disse Ting behøve Kommunerne Penge, og derfor tror jeg, at der til Lyden maa knyttes en Bestemmelse om, hvor disse Penge skulle komme fra, og hvorledes de skulle udredes. Jeg skal slutte med disse Bemærkninger; der er jo, som jeg før omtalte, blevet sagt saa meget om Lovens Enkeltheder, at jeg ikke skal komme videre ind paa det. Jeg har kun villet fremsætte disse Bemærkninger for at vise vort Partis Syn paa hele Sagen.

Brodeuhuus-Schaft: Det er ikke nogen ubetydelig Byrde, der bliver lagt over paa Sogneraadene ved dette Lovforslag, og jeg kan ikke nægte, at jeg nok tror, at det vil være med noget blandede Følelser, at Sogneraadene omkring i Landet ville se paa denne Lov, da der jo her i dette Lovforslag er stillet meget store Krav til personligt Arbejde. Det ærede Medlem fra Ringsted (Vauridsen) udtalte sig meget udførlig derved og fremsførte ogsaa alle de forskellige Arbejder, der vilde blive paalagte Sogneraadene ved den første Regulering af Forholdet, naar nemlig Lodderne skulle købes; men jeg vil tilføje, at det er ikke nok dermed. Naar først Lodderne ere købt og fordelte, vil jo Bestyrelsen af hele denne Sag komme efter, og det ville Sogneraadene ogsaa saa at bestille med. Sogneraadene maa nødvendigvis have Tilsyn med disse Jordlodder, Tilsyn med, at Arbejderne, Husmænd og Inderster, behandle Jorden paa en husholderisk og forsvarelig Maade, saa at Jorden ikke bliver ødelagt. Det er ganske vist et lille Arbejde, men dernæst skulle de ogsaa indkræve Lejesafgiften, og det er kun, hvis man kunde forudsætte, at denne Lejesgift gik meget hurtigt og let ind til bestemt Tid, at der ikke vilde være videre Arbejde derved. Men man veed jo, naar man kender Forholdene paa Landet, at Smaataarsfolk have ikke altid Penge paa rene Haand, naar Djebillet kommer, da de

skulle betale dem. Der er ingen Tvivl om, at Sogneraadsmedlemmer, som have at modtage dem, ofte maa gaa hen for at se at faa Pengene. Jeg veed godt, at det staar i Loven, at de skulle betales forud, men saa megen Humanitet plejer der dog at være til Stede i Sogneraadene, at de ikke ville jage en Mand fra Lodden, fordi han lader hengaa nogle Dage, Uger eller maaske Maaneder med Betalingen. Det tror jeg ikke vil ske. Altsaa ville vedkommende Sogneraadsmedlemmer ogsaa her faa en betydelig Byrde. Men det er ikke nok her med det betydelige personlige Arbejde, der er ogsaa økonomiske Hensyn ved denne Lov, som ikke have saa lidt at sige. Der er for det første det, at Kommunerne skulle tilvejebringe et Laan. Nu tror jeg ikke, det kan være saa vanskeligt i og for sig at tilvejebringe Laanet, og jeg tror rigtignok heller ikke, som en æret Taler sagde, at det skulde være nødvendigt at ty til Statskassen; jeg tror nok, at Laanet kunne de let faa; derimod tror jeg ikke, at de altid ville kunne faa det til 4 pCt., de ville vist ofte komme til at betale mere, og som det endres, staar det i Loven, at vedkommende Husmænd eller Inderster kun skulle betale 4 pCt. af den Sum, som det har kostet, altsaa Differencen mellem de 4 pCt., og hvad de have maattet give i Rente, maa Kommunerne betale. Saa er der ogsaa en anden Ting. Det vil ofte være Tilfældet, at Husmænd eller Inderster, som have faaet Lodder, blive fede af det og opgive det, enten fordi de mene, at Prisen er for dyr, eller af andre Grunde, og saa skal Sogneraadet igen se at faa Lodden udelejet. Men nu ville Havelodderne, naar de første Gang blive udlagte, blive udlagte saaledes, at de passe for dem, der have meldt sig, og naar altsaa en gaar væk, er det ikke sikkert, at den Lod, han har haft, passer eller i det mindste passer godt for nogen som helst Husmand der i Sognet; muligvis ville de slet ikke kunne faa lejet den bort — det tror jeg nu i Almindelighed nok, de ville kunne — men i alt Fald maa de maaske leje den ud for en meget mindre Sum end Renten; derved opstaar altsaa et Tab. Og et Tab vil ogsaa opstaa for Kommunerne derved, at det undertiden vil hænde, at vedkommende ikke vil betale Afgiften. Kort sagt, der er forskellige Inkonvenienser derved, som jeg nu har berørt, baade for Sogneraadenes Arbejde, og tillige økonomiske Hensyn; der er mange forskellige Hensyn at tage og mange Tab, der kan lides. Derfor mener jeg ogsaa, at naar der er Tale om denne Lov, maa man gaa frem